

Sygn. akt: I C 397/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lubin, dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Rejonowy w Lubinie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Adam Mika

Protokolant: Joanna Cidyło

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014 r.

na rozprawie sprawy z powództwa J. S.

przeciwko stronie pozwanej C. Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. (...) w W.

o zapłatę i ustalenie

I. zasądza od strony pozwanej C.Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. (...) w W. na rzecz powoda J. S. tytułem zadośćuczynienia kwotę 66.000 złotych (sześćdziesiąt sześć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13.05.2011r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.264,25 (pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt cztery złote 25/100) tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 4.315,05 zł od dnia 08.10.2011r. do dnia zapłaty,

- 949,20 zł od dnia 13.01.2014r. do dnia zapłaty,

III. oddala dalej idące powództwo,

IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.958,91złoty tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 3.617 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

V. nakazuje stronie pozwanej C.Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. (...) w W., aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Lubinie) kwotę 552,15 złotych, tytułem nieuiszczonych w sprawie kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 397/11

UZASADNIENIE

Powód J. S. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od strony pozwanej C.TU SA (...) w W. kwoty 30.000 zł tytułem dopłaty do zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 09.05.2011 r. do dnia zapłaty , oraz wraz z kosztami procesu. W uzasadnieniu żądania podał, że w dniu 05.03.2011 r. został poszkodowany w wypadku drogowym, którego sprawca był ubezpieczony u strony pozwanej od odpowiedzialności cywilnej. Na skutek wypadku powód doznał urazu wielonarządowego :

- złamania prawego wyrostka stawowego żuchwy z przemieszczeniem,

- złamania trzonu żuchwy, obrażeń słucheniowo – krwotocznych w prawym płacie potylicznym w sąsiedztwie sierpu mózgu ,

- wycieku krwistego z przewodu słuchowego prawego, złamania rusztowania kostnego przewodu słuchowego zewnętrznego po stronie prawej,
- krwiaka na odcinku kanału słuchowego,
- blizny o długości ok. 10 cm w okolicy ucha prawego,
- uszkodzenia nerwu twarzowego ,
- wstrząśnienia mózgu,
- stłuczenia płata potylicznego ,
- utrata zęba 31 i utrata korony zęba 11,
- złamanie zęba 21,22,23 .

Po zgłoszeniu szkody stronie pozwanej wypłacono powodowi kwotę 12.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 500 zł tytułem zaliczki na koszty leczenia. Zdaniem powoda wypłacone mu przez stronę pozwana kwoty są zbyt niskie z uwagi na nieustannie odczuwane przez niego dolegliwości fizyczne i psychiczne oraz trwałe uszkodzenia ciała. Rozmiary cierpień powoda uzasadniają- zdaniem powoda - zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł.

W toku procesu powód rozszerzył powództwo do łącznej kwoty 74.025,35 zł , w tym 66.000 zł z tytułu zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 10.05.2011 r. do dnia zapłaty i 8.025,35 zł tytułem kosztów leczenia z ustawowymi odsetkami od dnia 08.10.2011 r. do dnia a zapłaty . Powód wniósł również o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

Strona pozwana C.TU SA (...) w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa przyznając fakt, iż ponosi odpowiedzialności za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 05.03.2011 r. z udziałem powoda. W oparciu o poczynione przez pozwaną ustalenia dotyczące cierpień fizycznych i psychicznych powoda za uzasadnione uznała przyznanie powodowi zadośćuczynienia w kwocie 12.000 zł i nie widzi możliwości zmiany swojej decyzji. Zarzuciła również , że data naliczania odsetek od zadośćuczynienia winna być ustalona od daty wyrokowania. W odniesieniu do rozszerzonego powództwa strona pozwana podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 05.03.2011 r. w P. na skrzyżowaniu na drodze krajowej nr (...) z ul. (...) doszło do wypadku drogowego , w którym został poszkodowany powód J. S.. Sprawca wypadku objęty był ochroną ubezpieczeniową strony pozwanej C.TU SA (...) w W. w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

(okoliczności bezsporne)

Bezpośrednio z miejsca zdarzenia powód przewieziony został do Szpitala im. (...) w L. , gdzie przebywał w okresie od 05.03.2011 r. do 10.03.2011 r. na Oddziale (...)z rozpoznaniem złamania żuchwy, stłuczenia płata potylicznego i wstrząśnienia mózgu. Zastosowano wobec niego leczenie zachowawcze. Następnie powód został przewieziony do Kliniki (...) we W. , gdzie przebywał od 10.03.2011 r. do 17.03.2011 r. W placówce tej przebywał z rozpoznaniem złamania prawego wyrostka stawowego żuchwy z przemieszczeniem, złamanie trzonu żuchwy Reg.41/31. W dniu 14.03.2011 r. powód przeszedł operację . W znieczuleniu ogólnym zreponowano i unieruchomiono odłamy trzonu żuchwy , usunięto ząb 31 oraz koronę zęba 11 (pozostawiono korzeń do leczenia protetycznego) , żuchwę unieruchomiono za pomocą 4 śrub IMF i wiązań sztywnych. Odłamy wyrostka stawowego żuchwy zreponowano i unieruchomiono płytką czteroczkową i 4 śrubami. Następnie zszyto rozerwany przewód słuchowy i założono dren Rednoa.

W karcie informacyjnej leczenia szpitalnego zalecono powodowi m.in. zgłoszenie do poradni (...)w celu elektrostymulacji nerwu twarzowego, dietę płynną , kontrolę w poradni (...) co 10-12 dni, leczenie protetyczne utraconych zębów, krople do oczu nawilżające, leki przeciwbólowe w razie potrzeby, wzmoczoną higienę jamy ustnej , płukanie płynem E. .

(dowód: - karta leczenia szpitalnego z Kliniki (...)

we W., k.12,

- karta informacyjna ze Szpitala im. (...) w L., k.13,

- przesłuchanie powoda , k. 49-50,

- zeznania świadków B. i S. S. (1), k. 291-292)

Powód w dalszym ciągu odczuwa dolegliwości bólowe związane ze skutkami wypadku. Nie domyka mu się powieka jednego oka, przez co łzawi mu oko i musi je zakrapiać. Boli go prawa strona twarzy, przez co nie może spać na tej stronie. Ma w czaszce płytkę, która będzie nosił do końca życia. Zmuszony był do leczenia dentystrycznego zębów – w miejsce utraconych zębów wstawił mostki oraz musiał uzupełnić plomby , które wypadły mu wskutek wypadku. Przez dwa miesiące powód mógł tylko spożywać płynne pokarmy i to przez rurkę , bo nie mógł otwierać ust. Utrudniały mu to śruby mocujące płytkę czterooczkową , do których przymocowane były druty. Powód przechodzi rehabilitację , która polega na elektrostymulacji i masażach. Powód wstydzi się pokazywać wśród ludzi ze względu na bliznę z prawej strony twarzy, niedomykające się oko i to, że przez wypadek mówi niewyraźnie i przez zęby. Powód nie może marszczyć czoła , a wskutek uszkodzenia nerwów stracił czucie z prawej strony twarzy. Powód ma problemy z domykaniem ust , przez co w trakcie jedzenia zdarza się , że pokarm z nich mu wypada .

Powód przez trzy miesiące przebywał na zwolnieniu lekarskim. W dalszym ciągu odczuwa lęk przed jazdą samochodem, jest bardziej nerwowy i na każdym skrzyżowaniu boi się , że ktoś może w niego wjechać.

Przed wypadkiem powód był osobą towarzyską. Często spotykał się ze znajomymi . Po wypadku zaczął unikać takich spotkań oraz niechętnie przyjmuje odwiedziny w domu. Odczuwa obawy o jego odbiór przez innych ludzi w związku z jego zmienionym wyglądem po wypadku oraz utrudnioną mową.

Podczas pobytu powoda w szpitalach codziennie odwiedzali go rodzice dojeżdżając z G..

(dowód : - przesłuchanie powoda, k. 49-50,

- zeznania świadków B. i S. S. (1), k.291-292,

- historia choroby, k.53-54,

- dokumentacja leczenia dentystrycznego, k.55-56 ,

- zaświadczenie z dnia 28.07.2011 r. ,k.58,

- zaświadczenie z 27.05.2011 r. , k.59,)

W związku z obwodowym uszkodzeniem nerwu twarzowego prawego oraz urazem głowy ze wstrząśnieniem mózgowia , stłuczeniem płata potylicznego prawego z drobnymi zmianami krwotocznymi tej okolicy powód doznał uszczerbku na zdrowiu w wymiarze 20%. Rokowania co do pełnego wyleczenia powoda w tym zakresie raczej niepewne , ale niewykluczone. Dalsze ujawnienie się skutków wypadku w aspekcie neurologicznym jest mało prawdopodobne.

(dowód : - opinia biegłej E. G., k. 103-104,)

W związku ze złamaniem i osteosyntezą złamania trzonu żuchwy w odcinku przednim wyrostka stawowego strony prawej doszło do przerostu blizny w okolicy podżuchwowej prawej i przyusznej prawej długości 12 cm oraz linijnej blizny przedsionka jamy ustnej w odcinku przednim długości 6 cm. Braki pourazowe zębów 31 i 11 uzupełnione zostały protetycznie. W dalszym ciągu utrzymuje się pourazowe uszkodzenie obwodowe gałęzi nerwu twarzewego strony prawej. Całość trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda w tym zakresie wynosi 17%. Przez 2 tygodnie po wypadku powód wymagał pomocy osób trzecich. Przez trzy tygodnie po wypadku powód odczuwał ból o średnim nasileniu i wymagał podawania środków przeciwbólowych przez około 3 tygodnie. Stan powoda w zakresie chirurgii szczękowej jest stabilny i nie zachodzi możliwość pojawienia się dalszych skutków wypadku w przyszłości. Koszt uzupełnienia straty dwóch zębów trzonowych metodą tradycyjnej protetyki wynosi 5.000 zł, zaś przy użyciu implantów zębowych – 8.000 zł.

(dowód : - opinia biegłego S. S. (2), k. 185, 209)

Blizna w okolicy przyusznej prawej o długości 11 cm bez upośledzenia funkcji skutkuje trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wymiarze 3%. W zakresie powłok skórnych i narządu ruchu nie ma skutków wypadku, które mogłyby ujawnić się u powoda w przyszłości.

(dowód : - opinia biegłego A. S. , k.223-224)

W związku z koniecznością wizyt kontrolnych w Poradni(...) we W. w dniach 28.03.2011 r. , 11.04.2011 r. , 18.04.2011 r. , 29.04.2011 r. i 12.05.2011 r. powód poniósł koszty dojazdów w łącznej wysokości 1.002,95 zł. Na wizyty powód dojeżdżał z G. samochodem marki P. , nr rej. (...) , o pojemności 1,5 l.

(dowód: - zaświadczenie z dnia 12.05.2011 r. , k.244,

- przesłuchanie powoda, k. 49-50,

- zeznania świadków B. i S. S. (1), k. 291-292)

W związku z leczeniem obrażeń doznanych w wyniku wypadku powód poniósł koszty związane z zakupem leków i środków medycznych, badań, wizyt lekarskich oraz leczenia stomatologicznego w łącznej wysokości 4.761,30 zł.

(dowód: - faktury Vat i rachunki , k.74-88, 249,252

- nota obciążeniowa , k.57,

- opis badania tomograficznego, k.60,

- skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne, k.61-62,

- przesłuchanie powoda, k. 49-50,

- zeznania świadków B. i S. S. (1), k. 291-292)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo J. S. w przeważającej części zasługuje na uwzględnienie.

Bezspornym w sprawie jest, że strona pozwana - C.Towarzystwo Ubezpieczeń SA (...) w W. - ponosi odpowiedzialność cywilną za skutki wypadku, jakiemu uległ powód w dniu 05.03.2011 r.

Zgodnie z art. 445 §1 k.c. w zw. z art. 444 §1 k.c. , w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznana krzywdę.

W tej sprawie nie ulega wątpliwości, że powód doznał obrażeń w wyniku wypadku. Okoliczności tej nie kwestionowała również strona pozwana, czego efektem była wcześniejsza wypłata powodowi zadośćuczynienia. Kwestiami spornymi są natomiast rozmiary i rodzaj obrażeń doznanych przez powoda oraz wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia i odszkodowania.

Zdaniem Sądu przyznane powodowi przez stronę pozwaną świadczenia nie są adekwatne do rozmiarów doznanej przez powoda krzywdy i szkody. Powód w związku z wypadkiem doznał szeregu obrażeń w związku z którymi przeszedł długotrwały proces leczenia. Powód do dzisiaj odczuwa uciążliwe dolegliwości bólowe i nie odzyskał stanu zdrowia sprzed wypadku. Do końca życia powód będzie funkcjonował ze wstawioną w głowie metalową płytką scalającą mu pogruchofaną zuchwę. Utrata dwóch zębów i uszkodzenia innych zmusiły go do kosztownego leczenia dentystycznego. Nawet najlepsze sztuczne uzębienie nie zastąpi naturalnego. W dalszym ciągu powód ma niedowład prawej strony twarzy – nie domyka mu się powieka, nie domykają usta, nie ma czucia po prawej stronie twarzy. Również po prawej stronie twarzy powód ma pooperacyjną bliznę. Wymienione skutki wypadku rzutują na całe życie powoda. Z osoby towarzyskiej stał się on odludkiem wstydzającym się swojego wyglądu i tego jak obecnie mówi. Powód jest młodym człowiekiem (... lat) z nieustabilizowaną jeszcze sytuacją rodzinną. To w jaki sposób wypadek odmienił jego życie, jego wygląd i osobowość z całą pewnością utrudni mu w przyszłości normalne ułożenie sobie życia. Nie sprzyja bowiem temu zachwianie poczucia własnej wartości, atrakcyjności i pewności siebie.

Prześladujące powoda dolegliwości oraz świadomość własnych fizycznych niedomagań rzutują na jego kondycję psychiczną. Powód stał się nerwowy, drażliwy, jąka się przy szybkim mówieniu. Po wypadku pojawił się u niego lęk przed jazdą samochodem i przed tym, co może mu się przydarzyć podczas takiej jazdy. Komplikuje to jego życie, bowiem do pracy dojeżdża samochodem.

W ocenie Sądu żądane przez powoda zadośćuczynienie w kwocie 66.000 zł, przy uwzględnieniu doznanego przez niego uszczerbku na zdrowiu (łącznie 40%), cierpienia fizycznych i psychicznych i już wypłaconego mu świadczenia, nie jest wygórowane. Odpowiada ono stawce świadczenia za 1% stwierdzonego przez biegłych uszczerbku na zdrowiu na poziomie 1.950 zł, co nie jest stawką zawyżoną. Dodatkowo wskazać należy, że powód jest skazany na znoszenie skutków wypadku do końca życia. Biegli badający powoda wskazali, że trapiące go dolegliwości nie ustąpią nigdy lub że ich wyleczenie jest raczej niepewne.

Dokonując ustaleń faktycznych w sprawie Sąd oparł się na wiarygodnych, dołączonych do akt sprawy dokumentach. Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz powoda.

Podstawowe znaczenie w tej sprawie miały jednak opinie biegłych E. G., S. S. (2) i A. S.. W ocenie Sądu są to opinie rzetelne, profesjonalne i wiarygodne. Biegli dokonali dogłębnej analizy stanu zdrowia powoda w świetle doznanych przez niego w wypadku obrażeń i przedstawili swoje wnioski, które Sąd uznał za miarodajne. Odnosząc się do zastrzeżeń strony pozwanej do opinii sporządzonej przez biegłą E. G. i związanego z nimi wniosku o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego, to Sąd uznał ten wniosek za nieuzasadniony i prowadzący do zbędnego przedłużenia postępowania. Określenie przez biegłych stopnia uszczerbku na zdrowiu poszkodowanego nie ma dla Sądu wiążącego charakteru. Nie jest również istotne czy biegły trzyma się ściśle jakichś gotowych tabel i wskaźników regulujących określanie uszczerbku na zdrowiu dla potrzeb ubezpieczenia społecznego czy jakichkolwiek innych. Ostatecznie to biegły dysponując wiedzą specjalistyczną z danej dziedziny określa rozmiary uszczerbku na zdrowiu, a jego profesjonalna ocena w uproszczeniu czytelnym dla Sądu i stron sprowadzana jest do procentowego wskaźnika. Ponadto dla Sądu jest to jedynie wskazówka, która obrazuje dolegliwość, rozmiar i powagę doznanych obrażeń, a przez to jest przydatna dla określenia rozmiarów krzywdy, bo to doznana przez powoda krzywda a nie uszczerbek na zdrowiu jest podstawą przyznania zadośćuczynienia. W tej sprawie nawet gdybyśmy przyjęli procenty uszczerbku na zdrowiu powoda na łącznym poziomie 30% i tak zadośćuczynienie ostatecznie mu przyznane nie byłoby znacznie wygórowane w odniesieniu do skutków wypadku tym bardziej, że są one widoczne, odczuwane w dalszym ciągu przez powoda, i które jeszcze długo będą odciskać piętno na jego życiu.

Za wiarygodną Sąd uznał również dokumentację medyczną przedłożoną przez powoda. Za wiarygodne Sąd uznał również dokumenty świadczące o poniesieniu przez powoda kosztów leczenia. Daty dokonywania zakupów leków, środków medycznych, wykonywania badań, wizyt lekarskich i ponoszenia kosztów leczenia w miesiącach następujących po wypadku i zgodnie z zaleceniami wynikającymi z kart informacyjnych leczenia szpitalnego w pełni uzasadniają ich związek z leczeniem następstw wypadku. Sąd wyeliminował jedynie z rozliczenia powoda dokumenty, które dublowały się przy zgłaszaniu kolejnych rozszerzeń powództwa.

Jeżeli chodzi o koszty dojazdów powoda i jego rodziców, to Sąd uznał za uzasadnione rozliczenie jedynie kosztów dojazdów powoda na wizyty kontrolne do Poradni (...) do W.. Powód wykazał stosownym zaświadczeniem, że takie wizyty miały miejsce. Tym samym koszty dojazdów na nie, które powód poniósł dojeżdżając własnym samochodem, winny mu zostać zwrócone w wyliczonej przez niego wysokości – zgodnie z przyjętymi normami. Nadmienić należy, że prawidłowość tego rozliczenia nie była kwestionowana przez stronę pozwaną.

Za nieuzasadnione Sąd uznał zgłoszone przez powoda żądanie zwrotu kosztów dojazdów do niego do szpitala poniesionych przez jego rodziców. Przy pełnym zrozumieniu dla rodzicielskiego bólu, troski o dziecko i potrzeby bycia przy nim, koszty te nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowo-skutkowym z wypadkiem powoda (art. 361 § 1 k.c.). W pierwszej kolejności wskazać należy, że były to koszty poniesione przez rodziców powoda i to była ich szkoda. Nie musieli oni dojeżdżać każdego dnia do powoda, bo był on pod pełną opieką medyczną, a powód nie musiał im zwracać tych kosztów – to była jego dobra wola; oni nie domagali się ich zwrotu.

W zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość Sąd oddalił je z uwagi na brak dowodów, że takie skutki w przyszłości mogą się ujawnić. Biegli taka możliwość wykluczyli.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i w zw. z art. 36 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim biurze Ubezpieczycieli komunikacyjnych (Dz.U. z dnia 16.07.2003 r., Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) oraz art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c., Sąd orzekł jak w punkcie I i II i częściowo w punkcie III wyroku – w zakresie odszkodowania.

Powództwo w zakresie żądania ustalenia Sąd oddalił na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c.

Orzeczenie o odsetkach uzasadnia treść art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim biurze Ubezpieczycieli komunikacyjnych (Dz.U. z dnia 16.07.2003 r., Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) Terminy od których Sąd zasądził odsetki w przypadku odszkodowania uwzględniają terminy doręczenia stronie pozwanej pism zawierających rozszerzenie powództwa, w tym zgłoszenie żądania odszkodowania.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 § 1 k.p.c., obciążając nimi stronę pozwaną w całości z uwagi na to, że żądanie powoda oddalone zostało w niewielkiej części.

Koszty zastępstwa procesowego określone zostały na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

Orzeczenie zawarte w punkcie V wyroku znajduje oparcie w treści art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.).